

PIOTR GUZDEK

KUŹNIA LIDERÓW PRO-LIFE
POLSKIEGO STOWARZYSZENIA OBRONCÓW ŻYCIA CZŁOWIEKA
– NOWY FORMAT EDUKACJI PRENATALNEJ
DLA ANIMATORÓW RUCHU OBRONY ŻYCIA

Podstawowym zadaniem statutowym Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka z siedzibą w Krakowie jest „działalność edukacyjna, medialna i naukowa w zakresie prawnych, medycznych, psychologicznych, socjologicznych, ekonomicznych, filozoficznych i teologicznych aspektów życia ludzkiego”¹. Działalność naukowo-edukacyjna stowarzyszenia przybrała w roku akademickim 2024/2025 skonkretyzowaną formę programu edukacji prenatalnej pod nazwą „Kuźnia Liderów Pro-Life”, adresowanego do studentów, doktorantów i absolwentów kierunków studiów z obszaru nauk medycznych, społecznych, teologicznych i humanistycznych. Zasadniczym celem programu była integracja i tworzenie przyjaznego środowiska dla młodych adeptów ruchu pro-life, dostarczenie interdyscyplinarnej wiedzy do animowania działalności pro-life w społecznościach lokalnych, ukierunkowanie zainteresowań badawczo-naukowych studentów, doktorantów i czynnych zawodowo absolwentów szkół wyższych na szeroko pojętą problematykę rodzicielstwa prenatalnego. Z grona 56 uczestników program pomyślnie ukończyły 42 osoby. Koordynatorem programu był dr Piotr Guzdek, członek zarządu stowarzyszenia. Uczestnicy nie ponosili kosztów udziału w projekcie.

Dr PIOTR GUZDEK – Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny, Polskie Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka; adres do korespondencji: ul. Krowoderska 24/6, 31–142 Kraków; e-mail: piotr.guzdek@pro-life.pl; ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1727-8012>.

¹ §5 Statutu Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka

Artykuły są objęte licencją Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne – Bez utworów zależnych 4.0 Międzynarodowe (CC BY-NC-ND 4.0)

Słuchaczom zaproponowano cztery moduły: wykładowy, praktyczny, konferencyjny i formacyjny, rozpisane na ośmiomiesięczny cykl pracy: listopad 2024 r. – czerwiec 2025 r. W zależności od osobistych zainteresowań, uczestnicy mogli skorzystać z wszystkich czterech komponentów programu lub zadeklarować realizację tylko wybranych, zawsze jednak biorąc udział w obowiązkowym module wykładowym. Komponent wykładowy był skoncentrowany na prezentacji w możliwej syntezie specjalistycznych zagadnień z zakresu medycyny prokreacyjnej, psychologii i pedagogiki prenatalnej, antropologii filozoficznej, bioetyki, duszpasterstwa rodzin. Uczestników zapoznano z następującymi tematami: odpowiedzialne rodzicielstwo a medycyna stylu życia, płodność człowieka – między endokrynologią i epigenetyką, antykoncepcja w perspektywie biomedycznej, pigułka postkoitalna, ciążowa choroba trofoblastyczna, ciąża pozamaciczna, płodowe linie komórkowe, wstęp do psychologii i pedagogiki prenatalnej, dwurodzicielstwo prenatalne, kompetencje dziecka poczętego, więź prenatalna, psychospołeczne i teologiczno-pastoralne implikacje poronień samistnych, psychospołeczne aspekty diagnostyki prenatalnej, teologiczne podstawy duchowej adopcji dziecka poczętego, duszpasterstwo na rzecz służby życiu – wytyczne Dykasterii ds. Świeckich, Rodziny i Życia. Do części wykładowej zaangażowano doświadczonych dydaktyków, pracowników naukowo-badawczych i/lub praktykujących klinicystów oraz osoby towarzyszące rodzicom w doświadczeniu strat prenatalnych: dr n. med. Dorotę Jarczewską, dr n. med. Justynę Stępkowską, dr n. med. Iwonę Rawicką, dr n. społ. Piotra Guzdkę, dr n. hum. Emilię Lichtenberg-Kokoszke i dra n. teol. Samuela Karwackiego OSPPE. Ewentualna nieobecność na zajęciach dydaktycznych wiązała się z obowiązkiem nadrobienia w ciągu tygodnia zaległości przez zapoznanie się z treścią wykładu udostępnianego w formie nagrania niezwłocznie po jego zakończeniu i przygotowanie pisemnego sprawozdania przesyłanego drogą mejlową koordynatorowi programu. Wykłady przeprowadzono za pomocą platformy Teams.

W modelu praktycznym uwagę słuchaczy skierowano ku środowisku lokalnemu, tj. miejsca pochodzenia lub aktualnego zamieszkania, w celu rozpoznania już obowiązujących lub dopiero wdrażanych, względnie zaniechanych procedur organizacji pogrzebów dzieci martwo urodzonych bądź zasad funkcjonowania najbliższego hospicjum perinatalnego. Wywiad środowiskowy łączył się z zadaniem opracowania rekomendacji określających konkretne rozwiązania, mające podnieść poziom wsparcia rodziców w obszarze paliatywnej opieki perinatalnej, tak ze strony personelu medycznego i pracowników służb społecznych, jak i pastoralnego towarzyszenia miejscowych wspólnot wyznaniowych.

Decydujące znaczenie dla przyszłości ruchu obrony życia w Polsce jest przygotowanie kadry uniwersyteckiej, która skoncentruje projekty naukowe na rozwoju badań w zakresie bioetyki, medycyny prokreacyjnej, pedagogiki i psychologii prenatalnej, antropologii rodziny i teologii moralnej, również w ujęciu międzykonfesyjnym. Ruch obrony życia nie może poprzestać wyłącznie na formowaniu praktyków – działaczy społecznych i animatorów lokalnych i ogólnopolskich organizacji pro-life. Bez ekspertów uniwersyteckich, specjalizujących się w okresie prenatalnym, rodzimie środowisko obrońców życia zostanie pozbawione niezbędnego dla działalności społecznej, politycznej, lobbystycznej, kulturowej, wychowawczej i edukacyjnej zaplecza argumentacji naukowej, pozwalającej na demitologizację przekazu pro-choice ufundowanego na ideologii antynatalistycznej. Zachęcanie i tworzenie warunków dla absolwentów uniwersytetów do dalszego rozwoju naukowego w szeroko pojętej problematyce prenatalnej zaważy na tym, czy liderzy ruchów obrony życia będą mogli w przyszłości odwołać się do wysoko wykwalifikowanych ekspertów, którzy – kierując się założeniami personalistycznego paradygmatu prokreacji – podejmą się opracowania i konsultacji projektów ustaw, rekomendacji, standardów, programów kształcenia, podręczników szkolnych i uniwersyteckich, uruchomienia kierunków studiów familiologicznych i bioetycznych itp. Z tej racji istotne jest zapewnienie młodym badaczom odpowiedniej przestrzeni uniwersyteckiej dla przygotowania i wygłaszania referatów, zwłaszcza kiedy po raz pierwszy mierzą się z profesjonalnym wystąpieniem na konferencji naukowej. Rodzicielstwo prenatalne jest rzadko podejmowaną tematyką sympozjów na polskich uniwersytetach, dlatego tak ważne jest inicjowanie w środowisku pro-life współpracy z ośrodkami akademickimi, które otwierają się na badaczy podejmujących kwestię prenatalnego okresu życia człowieka. Takie cele postawiono przed modułem konferencyjnym referowanego programu edukacji prenatalnej.

Dążąc do realizacji nakreślonych wyżej zadań, Polskie Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka podjęło współpracę z Katedrą Nauk o Rodzinie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II oraz Centrum Aksjologii Nowych Technologii i Przemian Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Z pierwszym podmiotem stowarzyszenie przygotowało I Ogólnopolskie Colloquium Edukacji Prenatalnej pt. „Rodzina wobec problemów bioetycznych – aspekt normatywny”, które odbyło się w dniach 28–29 maja 2025 r. w Kolegium Jana Pawła II KUL w Lublinie. W ramach konferencji wygłoszono 28 referatów w sesji profesorskiej i w trzech sesjach panelowych z wystąpieniami doktorantów, studentów i absolwentów aktywnych w zawodach pielęgniarstwa, położnictwa i pracy socjalnej. W obradach wzięli udział nie

tylko doktoranci i słuchacze programu „Kuźnia Liderów Pro-Life”, lecz także laureaci konkursu akademickiego „Życie i Godność” i uczestnicy dotychczasowych edycji Letniej Akademii Pro-Life – obie formy edukacyjne są od kilku lat organizowane przez Polskie Stowarzyszenie Obrońców Życia Człowieka. Studentom i absolwentom dano możliwość systematycznej pracy nad referatami w ramach cotygodniowych konsultacji online z koordynatorem programu, dr. Piotrem Guzdkiem, realizowanych od lutego do maja 2025 r. na platformie Teams.

Przewodniczącym komitetu organizacyjnego konferencji był ks. dr hab. Mirosław Brzeziński, prof. KUL, kierownik Katedry Nauk o Rodzinie na Wydziale Teologii KUL i członek Zespołu ds. Nauk o Rodzinie w Radzie Doskonałości Naukowej. W sesji profesorskiej wykłady wprowadzające przedstawili badacze specjalizujący się w różnych subdyscyplinach dziedziny nauki o rodzinie, na czele z dr hab. Dorotą Kornas-Bielą, prof. KUL, pierwszym w Polsce specjalistą psychologii i pedagogiki prenatalnej, oraz dr hab. Urszulą Dudziak, prof. KUL, ekspertem wychowania seksualnego. Tematyka wystąpień studentów i doktorantów odzwierciedlała interdyscyplinarność nauk o rodzinie i dotyczyła m.in.: etycznej regulacji poczęć, stanu ochrony prawnej dziecka prenatalnego w Polsce, syndromu proaborcyjnego, chorób przenoszonych drogą płciową, więzi prenatalnej, wychowania prenatalnego, konfliktów wartości w opiece medycznej nad noworodkiem urodzonym na granicy przeżycia, psychospołecznych aspektów poronienia samoistnego, prenatalnej opieki paliatywnej, towarzyszenia rodzicom po stracie okołoporodowej, procedur organizacji pogrzebów dzieci martwo urodzonych w różnych miastach Polski (tu prezentowano wyniki uzyskane w module praktycznym programu), etosu dziennikarstwa pro-life, podstawy programowej przedmiotu edukacja zdrowotna. Patronat medialny sprawowały i relacje prasowe z konferencji przygotowały redakcje TVP3 Lublin, Radia Plus Lublin i „Gościa Niedzielnego”. Symposium wpisało się w obchody 30-lecia ogłoszenia encykliki *Evangelium vitae* i przypadającego w maju Międzynarodowego Dnia Rodziny.

Drugi podmiot, Centrum Aksjologii Nowych Technologii i Przemian Społecznych UAM, zadeklarował gotowość publikacji wystąpień konferencyjnych w formie recenzowanych artykułów naukowych na łamach czasopisma „Teologia i Moralność” przypisanego do dyscyplin naukowych: nauki socjologiczne, nauki biblijne, nauki teologiczne, nauki o rodzinie, etnologia i antropologia kulturowa, nauki o komunikacji społecznej i mediach, filozofia. Wskazane czasopismo jest półrocznikiem wydawanym na Wydziale Teologicznym UAM w Poznaniu pod patronatem Stowarzyszenia Teologów Moralistów i znajduje się na ministerialnej liście czasopism punktowanych (70 pkt).

Komponent duchowy służył pogłębieniu wybranych zagadnień encykliki *Evangelium vitae*, nie tylko od strony założeń teologicznych, antropologicznych i etycznych, lecz także ich implementacji w konkretnych projektach społecznych i biografiach zaproszonych gości. Spotkania *Evangelium vitae* odbywały się na platformie Teams w trzecią środę miesiąca. Prowadził je koordynator programu, dr Piotr Guzdek, i duszpasterz, dr Krzysztof Niewiadomski OFM Cap, specjalista teologii moralnej. Każde spotkanie rozpoczynało się modlitwą Jana Pawła II zamieszczoną w zakończeniu encykliki, wprowadzeniem tematycznym i rozważeniem wybranych numerów tego dokumentu, będącego *Magna Charta* katolickiego ruchu obrony życia. W gronie zaproszonych gości świadectwo złożyli m.in. kobieta po aborcji farmakologicznej, rodzice po utracie dziecka w wyniku poronienia samoistnego, koordynator opieki w hospicjum perinatalnym z osobistym doświadczeniem śmierci dziecka w okresie okołoporodowym na skutek wady letalnej, kapłan na co dzień posługujący kobietom zagrożonym aborcją. Uczestnicy wysłuchali również wykładów o nauczaniu moralnym Jana Pawła II zawartym w cyklu katechez środowych, które pozwoliły dokonać krytycznej analizy ideologii gender z perspektywy założeń teologii ciała. Istotnym punktem formacji były adwentowe rekolekcje pro-life, nagrane w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach i udostępniane słuchaczom w kolejne niedziele adwentu oraz w wigilię Uroczystości Narodzenia Pańskiego. Nauki rekolekcyjne wygłosił prof. dr hab. Paweł Bortkiewicz TChr, ekspert katolickiej nauki społecznej, teologii moralnej i bioetyki, dziekan Wydziału Teologicznego UAM w latach 2002–2008. Komponent formacyjny zakończyła Msza Święta w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach, sprawowana przez krajowego moderatora duchowej adopcji dziecka poczętego, dra Samuela Karwackiego OSPPE, dla tych słuchaczy programu, którym obowiązki pozwoliły przybyć do Krakowa.

Wykluczenie z polskiego systemu oświaty przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie i nikła obecność problematyki rodzicielstwa prenatalnego w podstawie programowej przedmiotu edukacja zdrowotna nakłada na organizacje pro-life zadanie przygotowania oferty edukacyjnej dostępnej dla możliwie najszerzej grupy odbiorców w zróżnicowanych grupach wiekowych, a zatem nie tylko uczniów szkół podstawowych i średnich. Taką ofertę powinno się objąć również studentów, doktorantów i absolwentów uczelni. Pierwsze społeczne rezultaty projektu edukacji prenatalnej „Kuźnia Liderów Pro-Life” Polskiego Stowarzyszenia Obrońców Życia Człowieka, zrealizowanego w roku akademickim 2024/2025, były widoczne już w trakcie jego trwania, czego przykładem jest podjęcie przez jedną z par małżeńskich, uczestniczących

w programie, działań zmierzających do opracowania i wdrożenia wraz z diecezjalnym duszpasterzem rodzin głównych kierunków rozwoju duszpasterstwa rodzin dzieci utraconych w diecezji sosnowieckiej. Stowarzyszenie w kolejnych latach zintensyfikuje współpracę z Katedrą Nauk o Rodzinie KUL i Centrum Aksjologii Nowych Technologii i Przemian Społecznych UAM w zakresie nowych projektów edukacyjnych i badawczo-naukowych.